

Калениченко Руслан Арсенович, к. психол. н., доцент,
доцент кафедри професійної освіти Київського
національного університету будівництва і архітектури

Психолого-педагогічні проблеми специфічної діяльності викладачів дистанційної освіти

Відразу визначимося, що будемо коротко говорити про особливості навчальної функції викладача у дистанційному навчанні. Так як обсяг тез –лише до 2 сторінок тексту, то виховній ролі приділяти увагу не будемо.

Підготовка до використання технологій дистанційного навчання повинна передусім починатися з глибокого аналізу цілей навчання, дидактичних можливостей використання нових технологій для передавання навчальних матеріалів, вимог до технологій дистанційного навчання з врахуванням специфіки вивчення конкретних дисциплін, готовності викладачів до використання таких технологій, технічного та навчально-методичного забезпечення.

Важливим елементом дистанційної освіти є специфічне кадрове забезпечення, особливістю якого є якісно нові вимоги до викладача від принципово нового рівня професійних і комп'ютерних знань та умінь до володіння концептуальними питаннями й дидактикою дистанційної підготовки. Викладач стає одночасно консультантом, кваліфікованим опонентом, розробником науково-методичного забезпечення дистанційних матеріалів.

В разі дистанційного навчання склалася традиція називати викладача, який навчає, «тьютор». Функції тьютора залежать від прийнятої в системі дистанційної освіти моделі навчання.

В умовах дистанційної освіти основним завданням викладача є організація самостійної роботи тих, хто навчається, що передбачає виконання тьюторами наступних завдань: формування мотивів навчально-пізнавальної діяльності; постановка цілей і завдань навчання; організаційна діяльність; формування, у тих, хто навчається, відповідної системи компетентностей; організація взаємодії між слухачами; контроль процесу навчання. Іншими словами, тьютор комплексно реалізує функції педагога, проводячи всю переписку зі слухачами, відстежує виконання ними навчального графіка, організовує консультації з викладачами.

Для проведення через мережу консультацій викладач повинен вміти користуватися електронною поштою і досконало володіти відповідним програмним забезпеченням навчального призначення. Тьютори мають бути обізнані з особливостями і засобами взаємодії через мережу у ході виконання своїх професійних обов'язків. Тьюторами повинні бути викладачі, які добре обізнані у відповідній предметній галузі, із високого рівня професійними компетентностями, які мають сформовані навички застосування інформаційних технологій (телеконференції, форуми, чат-сесії) для взаємодії зі студентами.

Сама специфіка використання технологій дистанційного навчання вимагає, щоб підготовка тьюторів забезпечувала їхню готовність до організації взаємодії через мережу під час виконання своїх функціональних обов'язків. Мова йде про готовність тьюторів до інтерактивного діалогу в ході

телеконференцій, форумів, чат-сесій.

Для успішної взаємодії зі студентами викладачеві дистанційної освіти треба вміти: проводити оцінювання актуальності проблем, прогнозувати їх масштабність із метою колективного обговорення великою кількістю суб'єктів, які беруть участь у дистанційному навчанні; вибирати спосіб взаємодії, яка найбільше буде відповідати характеру проблеми, що дозволить визначити шляхи її розв'язування (синхронна або асинхронна взаємодія, час, кількість учасників обговорення); можна повніше використовувати всі можливості взаємодії для найбільш точного відображення суті проблеми й забезпечення оперативності її розв'язування; забезпечити попередню змістову й організаційну підготовку учасників для проведення взаємодії; надавати лаконічну (але вичерпну за змістом) відповідь, формулювати проблему і логічно розкривати її сутність; стежити за розвитком дискусії, відслідковуючи її центральну ідею і спонтанно виниклі думки (поява яких досить природна під час полілогу) здійснювати управління, враховуючи думки більшості учасників; забезпечувати психологічно комфортну атмосферу для дистантних учасників полілогу [2].

Студенти, слухачі курсів повинні мати досвід роботи з технологіями дистанційного навчання, або потрібно буде їх навчити використання самої платформи перед застосуванням, потім провести пробне навчання, а лише після цього застосовувати.

Під час проведення курсу тьютор може виступати в ролі інструктора та наставника, разом з тим під час проведення форуму та чату він може брати участь у форумі нарівні зі студентами. Необхідно зазначити, що тьютор повинен контролювати процес спілкування та слідкувати за дотриманням учасниками мовного етикету спілкування [3].

Список літератури

1. Біляй Ю.П. Методична система підготовки майбутніх вчителів математики та інформатики до використання технологій дистанційного навчання. – НПУ імені М.П. Драгоманова, Київ, 2018. https://npu.edu.ua/images/file/vidil_aspirant/dicer/%D0%94_26.053.03/Biliai.pdf
2. «Алтайский государственный технический университет им. И. И. Ползунова» Должностная инструкция преподавателя-тьютора. – 202 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://do.bti.secna.ru/dokum/dol.in.pr-t.doc>
3. Гнедкова О.О., Козьміна А.О. Особливості навчання тьютора дистанційного навчання (на базі системи дистанційного навчання 207 «Херсонський віртуальний університет»). – [Електронний ресурс]. – [Режим доступу: http://ite.ksu.ks.ua/?q=uk/node/232](http://ite.ksu.ks.ua/?q=uk/node/232)

До теми

Особливості контенту та організації різних видів дистанційного навчання. Застосування дистанційних технологій в психологічній та педагогічній практиці